

Kommentar til innspill etter varsel om oppstart og offentlig ettersyn av planprogram

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, datert 19.05.21:

Samfunnssikkerhet og beredskap:

Det fremgår av planprogrammets kap. 5.3 at Samfunnssikkerhet som tema skal være en viktig del av vurderingsgrunnlaget i samfunnsdelen, der vi vil oppfordre til at det lages et eget temaavsnitt om samfunnssikkerhet.

Hensynet til samfunnssikkerhet skal også være førende for arbeidet med kommuneplanens arealdel, der det er viktig å avklare hensynet til samfunnssikkerhet tidlig i planprosessen.

Statsforvalteren minner om at dersom utbyggingen antas å påvirke eksisterende bebyggelse, må også den berørte eksisterende bebyggelsen medtas i ROS-analysen. Statsforvalteren anbefaler at DSBs veileder *Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging (2017)* og KMDs rundskriv *H/5–18 Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling* legges til grunn.

Administrasjonens kommentar:

Forholdet til samfunnssikkerhet og beredskap er omtalt i samfunnsdelen.

I ROS-analysen er forholdet til eksisterende bebyggelse også inkludert i analysen. Anbefalt veileder er lagt til grunn for ROS-analysen.

Klima:

Som et ledd i å sikre at klimautslippet i kommunen ikke øker, bør utredningen av enkeltområdet i kommuneplanens arealdel synliggjøre utslipp knyttet til arealbruksendringer og vektlegge hensynet til klimaendringer. Som et konkret eksempel vil tiltak og forebygging av fremtidige hendelser som trygge og åpne flomveier, best kunne sikres i arealdelen ved å avsette areal til klimatiltak i arealdelen.

Kommuneplanens arealdel bør spesielt hensynta behovet for åpne vannveier, overordnede blågrønne strukturer, og forsvarlig håndtering- og rensing av overvann i tråd med forventningene i *Statlige planretningslinjer (SPR) for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning (2018)*. Vi anbefaler at sistnevnte legges inn som en nasjonal føring for arbeidet.

Administrasjonens kommentar:

Åpne vannveier og overordnede blågrønne strukturer er vurdert i konsekvensutredningene av plan, ROS analysen, omtalt i planbeskrivelsen og videre fulgt opp med planbestemmelser. Det er gjort beregninger av klimautslipp knyttet til arealbruksendringer. Dette fremgår av egen temarapport.

Samordnet bolig, areal og transport:

Statsforvalteren har en klar forventning til kommunen om å avgrense byggesonen, utvikle kompakte byer og tettsteder, og konsentrere framtidig utbygging rundt kollektivknutepunkt, jf. føringene i Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SPR-BATP).

Regional plan for samordna areal og transport i Grenland (ATP-Grenland) følger opp de nasjonale føringene, og må legges til grunn for de enkelte kommuneplanene. ATP-Grenland har mål om å legge til rette for befolkningsvekst gjennom attraktive og levende bysentrum, gode boligområder innenfor bybåndet og gode rekreasjonsmuligheter. For å minske transportbehovet og legge til rette for å nå nullvekstmålet, er det et mål om at minimum 80 % av nye boliger skal bygges innenfor bybåndet definert i regional plan.

Administrasjonens kommentar:

Kommuneplan følger opp strategiene for ATP Grenland og foreliggende planforslag er i tråd med dette. Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging om fortetting og høy arealutnyttelse i kommunesenter er fulgt opp.

Forurenset grunn:

Forurensning i grunnen skal kartfestes og beskrives, basert på kjent kunnskap i databasen for grunnforurensning og andre offentlige kilder, supplert med lokal kunnskap. Kommunen må kartlegge risiko og vurdere tiltak hvis tidligere industriområder skal brukes til for eksempel boliger, barnehager eller annen utbygging. Konsekvenser for nye utbyggingsformål skal vurderes og beskrives.

Miljødirektoratet anbefaler at områder med forurenset grunn merkes i kommuneplanens arealdel som hensynssone av typen sikrings-, støy- og faresone. Hensynssonene bør omfatte både områder der det er fastslått at grunnen er forurenset, og områder der kommunen vurderer at det er risiko for det.

Kommunen bør gi planbestemmelse for å hindre en arealbruk som medfører risiko for at miljøgifter eksponeres til omgivelsene, eller gir skader på mennesker eller miljø.

Administrasjonens kommentar:

Det er få områder i Siljan som er registrert med fare for forurenset grunn. Der det legges opp til bebyggelse som kan være lokalisert til områder med potensiale for forurenset grunn skal dette følges opp og omtales i reguleringsplan. Dette er ivare tatt i bestemmelsene.

Avløp:

Statsforvalteren anbefaler at det i overordnede planer og reguleringsbestemmelser tas med rekkefølgekrav i planbestemmelsene som sikrer tilkobling til avløpsanlegg med tilstrekkelig kapasitet som driftes innenfor tillatelse etter forurensningsloven. Tilknytninger til avløpsanlegg som ikke overholder rensekraft eller ikke har kapasitet medfører ulovlig forurensning, uavhengig av anleggets størrelse og myndighet.

Administrasjonens kommentar:

Alle områder som planlegges for utbygging skal tilkobles det kommunale vann- og avløpsrenseanlegget. Avløpsrenseanlegget overholder alle rensekraft og har kapasitet til planlagt utbygging. Det er laget en ny hovedplan for vann- og avløp i Siljan og denne har vurdert kapasitet opp mot planlagt utbygging.

Håndtering av overskuddssnø:

Kommunen bør vurdere om det er behov for å avsette areal for permanente eller midlertidige snødeponier. Ved opprettelse av deponi for overskuddssnø må det gjøres en stedsspesifikk risikovurdering.

Statsforvalteren anbefaler å opprette snødeponi som er plassert så langt unna sjø og vassdrag som mulig, på en lokalitet der det ikke er forventet negativ påvirkning på sensitive naturkvaliteter.

Administrasjonens kommentar:

Det er gjort en vurdering av dette og kommet til at det ikke er behov for avsetting av egne arealer til snødeponi i Siljan.

Vann og vannforvaltning:

Hensynet til miljøet i vann og vassdrag skal være tema på alle plannivåer. De regionale vannforvaltnings-planene skal legges til grunn for kommunens planlegging.

Kantsoner langs vassdrag bidrar til å sikre mot bekkeløpserosjon, samt gi levested for planter og dyr. Vannressurslovens § 11 stiller krav om slik kantvegetasjon langs vassdrag med årssikker vannføring. Lovens § 11 slår videre fast at bredden på kantvegetasjonen kan fastsettes i rettslig bindende planer etter plan- og bygningsloven. Vi oppfordrer kommunen til å utrede dette med sikte på å utarbeide en slik bestemmelse som del av planbestemmelsene.

Administrasjonens kommentar:

Regional vannforvaltningsplan er lagt til grunn i kommuneplanen. Det er avsatt egen hensynssone grønnstruktur langs hovedvassdraget, og plan for Siljan- /Farrisvassdraget vil fortsatt gjelde. Denne omtaler kantvegetasjon. Det er også tatt med bestemmelser om kantvegetasjon. Det henvises også i retningslinjer til sone for grønnstruktur at fjerning av kantvegetasjon er søknadspliktig tiltak etter vannressursloven.

Landbruk:

For landbruket gjelder det hele bredden i næringsareal innen skog, jordbruk og utmark. Særlig er de nasjonale interessene knyttet til dyrka mark, dyrkbar mark og videre i kulturlandskap, men kommunens ansvar for arealbruk og klimabildet må gjenspeiles i hele landbrukets ressursgrunnlag. Statsforvalteren har store forventninger til en plan som vil ivareta dette.

Administrasjonens kommentar:

Foreliggende plan omfatter ikke nye arealer til utbyggingsformål på dyrka eller dyrkbar mark. Foreliggende plan skal ivareta landbrukets interesser på en god måte. Kommunen har egen temaplan for landbruk som følges opp. Det er lagt opp til revisjon av denne i inneværende kommunestyreperiode.

Naturmangfold:

Høringsforslaget til planprogram viser til Miljødirektoratets veileder om anerkjent metodikk. Dette er positivt, men Statsforvalteren mener at planprogrammet bør konkretiseres slik at det går tydelig fram at for alle innspill som gjelder endring fra LNF til utbyggingsformål, samt endring av utbyggingsformål, skal det gjennomføres naturtypekartlegging med nye feltundersøkelser etter

anerkjent metodikk, dersom det ikke foreligger naturtypedata av god kvalitet fra området.
«Anerkjent metodikk» for planprosesser igangsatt etter 01.01.2021 er NiN (Miljødirektoratets kartleggingsinstruks).

Administrasjonens kommentar:

Nye utbyggingsområder som omfatter ubebygde og arealer som ligger som LNF formål er kartlagt etter NiN metodikken. Dette gjelder ikke B1 som omfatter et svært lite kantareal med utmark. Egen rapport følger som vedlegg til konsekvensutredningene.

Gravplass:

Statsforvalteren anbefaler at det utarbeides en gravplassmelding (temaplan) der blant annet det forventede arealbehovet for gravplassene i kommunen blir vurdert. Kommunen skal sørge for at det er tilstrekkelig areal til gravplass og skal selv, i samråd med gravplassmyndigheten, regulere slikt areal.

Generelle føringer for arealplanen:

- Regulert areal til ny gravplass eller utvidelse av gravplass skal om mulig også omfatte en buffersone mellom gravplassareal og naboskap. Gravplass skal skjermes mot støy i samsvar med gjeldende retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging. Ingen kan ha veirett over gravplass, det kan heller ikke være noen former for luftstrek. Ved avsetting av nytt gravplassareal, vær oppmerksom på grunnforholdene, om de er egnet for gravlegging.
- Gravplass inngår ofte i et område med fredet/listeført kirke eller andre verneverdige kulturminner, kulturmiljøer og landskap, slik at gravplassen/kirkestedet som hovedregel skal avsettes som hensynssone.

Administrasjonens kommentar:

Det er gjort en vurdering av kapasiteten på gravplasser ved Siljan kirke. Det vurderes at det er god kapasitet på kirkegården, og ikke behov for avsetting av mer areal til dette formålet i planperioden.

Forholdet til kirken og øvrig nærområde som kulturminne er ivaretatt i plan.

Vestfold og Telemark fylkeskommune, datert 21.05.2021

Regionale planer:

Regional plan for samordna areal og transport i Grenland (ATP Grenland):

I ATP Grenland er det valgt en rekke strategier for å nå målene om en attraktiv og bærekraftig region. Strategiene følges opp av mål, retningslinjer og bestemmelser, som må sikres videre gjennom oppfølging og konkretisering i kommuneplanens arealdel. Fylkeskommunen ber kommunen om å vurdere hvordan revidert kunnskapsgrunnlaget for revisjon av ATP-Grenland kan brukes i arealdelen, selv om prosessene går parallelt.

Administrasjonens kommentar:

Siljan kommune har fulgt opp føringene fra ATP Grenland. Det er ikke utført noe ny revisjon av denne planen slik at det er føringene i eksisterende plan som er lagt til grunn.

Samfunnsdelen:

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023 (vedtatt 14. mai 2019) legger blant annet vekt på kommunens samfunnsutviklerrolle. Regjeringen mener at kommuneplanens samfunnsdel bør inneholde en overordnet arealstrategi for å bidra til en langsiktig og helhetlig avveining mellom nasjonal, regional og kommunal arealpolitikk. Fylkeskommunen vil anbefale kommunen å legge arealstrategi inn som en del av planprogrammet for samfunnsdelen.

Administrasjonens kommentar:

Foreliggende planforslag skal imøtekomme statlige forventninger til arealbruk. Samfunnsdelen omtaler hvordan bærekraftsmålene skal ivaretas i Siljan. Denne omtaler strategier for en bærekraftig arealforvaltning.

Barn- og unge:

Fylkeskommunen vil spesielt peke på at forholdet til barn og unges interesser må tillegges særlig vekt ved fortetting, og at dette løftes fram ved vurderingen av kvalitetskriterier og retningslinjer for fortetting med kvalitet. Tilstand og ansvarsforhold ved eksisterende nærlekeplasser og ballplasser må inngå som en viktig vurdering av fortettingspotensialet, ref. fortettingsstudiet for Siljan sentrum.

Fylkeskommunen minner om at resultatet for medvirkning av barn og unge må komme tydelig frem av sakspapirene for kommuneplanen.

Administrasjonens kommentar:

Kommuneplanprosessen har sikret bred medvirkning fra barn- og unge. Det har vært avholdt møter med barnerepresentanten, med elevråd og ungdomsråd og ledere for barnehagene. Planbeskrivelsen viser hvordan barn og unges interesser er ivarett.

Jordvern/Landbruk:

Siljan kommune er en viktig landbrukskommune. I planprogrammet vises det ikke til nasjonale og regionale mål om jordvern. Hvilke målsettinger eller hvordan kommunen vil ta dette videre i sitt plansystem/arbeid savnes i planprogrammet. Fylkeskommunen oppfordrer kommunen til allerede i planprogrammet å være tydeligere på jordvern. Det forventes at Siljan ikke kommer med forslag om omdisponering av dyrka og dyrka mark. I Siljan er det også viktig å sette målsettinger i forhold til skogbruket. Jordbruk og skogbruk er viktig i klimasammenheng. Kommunen bør derfor vise til og sette landbrukets klimabidrag inn i plansammenheng.

Administrasjonens kommentar:

Jordvernhensyn er ivarett i plan. De er ikke foreslått nedbygging av dyrka eller dyrkbar mark. Kommunal plastrategi legger opp til at landbruksplan skal revideres. Det er naturlig at landbrukets bidrag i klimasammenheng tas mer detaljert opp her. Samfunnsdelen av kommuneplan viser i hovedtrekk hvordan kommunen skal følge opp FN's bærekraftsmål.

Vannressursforvaltning:

Vannregionmyndigheten har til oppstart av kommuneplanens arealdel i Siljan følgende råd:

1. I høringsdokumentet til «Regionalplan for vannforvaltning for perioden 2022 -2027» er det foreslått «planretningslinjer». Hensikten med disse er at de kan innarbeides i kommunens

planer så langt de passer. Vannregionmyndigheten anbefaler Siljan kommune å vurdere disse ved gjennomgangen av bestemmelser og retningslinjer til arealdelen.

2. Vannområdet som omhandler Siljan kommune har utarbeidet lokalt tiltaksprogram. Summen av de lokale tiltaksprogram utgjør «Regionalt tiltaksprogram» som er til høring fra vannregionmyndigheten i Vestfold og Telemark. Vannregionmyndigheten anbefaler at de lokale tiltaksprogrammene følges opp slik at miljømål oppnås innen frister som følger av vannforskriften.
3. Vannforvaltning jf. pkt 1 og 2 bør innarbeides som føring i kommunens kvalitetssystem til bruk i forkant av arbeidet med reguleringsplaner og byggesaker.

Administrasjonens kommentar:

I bestemmelser og retningslinjer er det tatt inn bestemmelser om kantvegetasjon og lagt inn retningslinjer som skal støtte oppunder miljømål for vannkvaliteten i vassdraget.

Det er også lagt inn hensynssone rundt hovedvassdraget som skal ivareta krav til miljømål for vannforekomstene.

Samferdsel:

ATP Grenland har retningslinjer om tilrettelegging for gående og syklende i planleggingen. Disse hensynene må forankres og konkretiseres videre i kommuneplanen. Det bør tas inn i planprogrammet at dette skal være premissgivende i arbeidet med kommuneplanens arealdel og i arealbruksvurderingene.

Det er ønskelig at Plan og bygningsloven skal være styrende for kommunen sin arealutvikling, og ikke særlover som for eksempel vegloven. Fylkeskommunen ber derfor om at byggegrenser langs fylkesvegene vurderes og at bestemmelser om byggegrenser mot fylkesveger tas inn i kommuneplanens arealdel.

Administrasjonens kommentar:

Det er lagt vekt på å sikre fremkommelighet og trafiksikkerhet for gående og syklende og rekkefølgebestemmelser som sikrer dette er tatt med i planbestemmelsene.

Det er lagt inn byggegrenser mot fylkesveiene i kommuneplankartet.

Gjeldende ATP er lagt til grunn for planarbeidet.

Folkehelse:

Det kommer ikke fram at kommunen har utarbeidet det fireårige oversiktsdokumentet (over helsetilstand og påvirkningsfaktorer etter folkehelseloven og forskrift. Oversiktsdokumentet skal inngå som grunnlag for arbeid med planstrategi, og i arbeidet med kommuneplaner etter plan- og bygningsloven skal det settes overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet.

Prosessen som kommunen legger opp til i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, vil ha betydning for folkehelsen i kommunen – når det gjelder tilhørighet, trivsel og gode og riktige valg for framtida.

Administrasjonens kommentar:

Kommunen har utarbeidet oversiktsdokument over helsetilstand. Føringer fra dette arbeidet er fulgt opp i kommuneplan.

Klima og energi:

Samfunnsdelen:

- Det bør spesifiseres om klimamålet i Siljan gjelder kutt i direkte utslipp kun fra kommunal virksomhet eller fra Siljan som geografisk område, og hva som er referanseåret.
- Det er en stor fordel at arbeidet med klima og energiplan og blir en del av kommuneplanarbeidet, og at tiltakene bakes inn i handlingsprogrammet i kommuneplan. Klimaregnskap for 1) egen kommunal virksomhet og 2) samfunnet anbefales å ligge til grunn for et framtidig klimabudsjett, som innarbeides i det økonomiske årshjulet til kommunen. Fylkeskommunen anbefaler at utredningene innen miljøbærekraft også omfatter klimaendringer i kommunen og informasjon om bruk og produksjon av fornybar energi, eventuelt potensiale for økt produksjon.

Arealdelen:

- Det anbefales at hensyn til reduksjon i klimagassutslipp og klimatilpasning aktivt legges inn i kommuneplanbestemmelsene.
- Størrelsen på netto klimagassutslipp av endret arealbruk er viktig for å kunne vurdere hvilke omdisponeringer som bør prioriteres. Det er derfor anbefalt at klimaeffekt inkluderes i konsekvensutredning som mulig miljøpåvirkning, og at dette brukes i vurdering av hvert innspillsområde i arealdelen.
- Regional klimaplan for Telemark 2019-2026 har klimatilpasning som et eget satsingsområde, noe som innebærer at klimatilpasning skal inn i alle regionale og kommunale planer. Det bør spesifiseres at alle reguleringsplaner skal bruke farekart og ROS-analyser, og at de høye alternativene fra nasjonale klimaframskrivninger legges til grunn for å unngå negative konsekvenser av klimaendringer.

Administrasjonens kommentar:

Samfunnsdelen omtaler klimatiltak i kommunen. Dette er fulgt opp i temaplan om klima og energi. Klima og energiplan er utarbeidet parallelt med kommuneplan. Punktene som omhandler spesifikke tema om klima og energi er blant annet tatt opp i denne planen.

Klimaeffekt er vurdert i konsekvensutredningen for nye arealer.

Nasjonale klimaframskrivninger er lagt til grunn i ROS-analyser for å unngå negative konsekvenser av klimaendringer.

Kulturarv:

Det er viktig at hensynet til kulturminner og kulturmiljøer ivaretas i arbeidet med revisjon av kommuneplanens arealdel.

Nye byggeområder; herunder nye veiføringer ol, skal konsekvensutredes. Vi bemerker spesielt at for kulturminner er det viktig at man ikke bare bruker registre og datasett, men at man sjekker ut arealene litt mer enn som så; mange kulturminner er ikke registrert.

Dersom kommunen ønsker å få avklart forholdet til automatisk fredete kulturminner i kommuneplanens arealdel, i områder for bebyggelse og anlegg, må dette tas opp som et eget tema med regional kulturminneforvaltning. Kommunen må bekoste de undersøkelsene som er nødvendige for å kunne vurdere hvorvidt utbyggingen kommer i konflikt med automatisk fredete kulturminner, jf. kulturminneloven § 10.

Administrasjonens kommentar:

Det er satt inn bestemmelser og retningslinjer som skal ivareta hensynet til kulturminner. Avklaringer om forhold knyttet til automatisk freda kulturminner gjøre i forbindelse med regulering.

Nyere tids kulturminner

Siljan har flere interessante kulturminner som bør sikres i kommuneplanens arealdel. De fleste av disse er merket i eksisterende arealplan, med tilhørende bestemmelser og retningslinjer. Disse forutsettes videreført i ny plan. Særlig legger vi vekt på at følgende kulturminner med nasjonal og regional verdi må videreføres:

- Stua på Torsholt Nordre som er vedtaksfredet. Båndlagt etter kulturminneloven.
- Siljan Middelalderkirke som er automatisk fredet. Båndlagt etter kulturminneloven. Se merknad under, samt vedlegg fra Riksantikvaren.
- Siljuhaugen. Automatisk fredet - ID 88241
- Gravrøyser ved Fiskebekkåsen. Automatisk fredet - ID 5989
- Grorud kirke, listeført
- Moholt
- Kullkjelleren er i gjeldende plan båndlagt etter kulturminneloven. Fredningssaken av avbrutt, og her vil hensynssone c, SOSI-kode 570, være rett bevaringshjemmel.

I tillegg bør følgende kulturminner få vern som hensynssone etter pbl 11-8 bokstav c:

- Telefonkiosk ved Heivannet (statlig listeført).
- Dam i enden av Gorningen (statlig listeført).
- Kiste kraftstasjon (spilt inn ifbm NVEs revidering av listeførte kulturminner).
- Hogstad kraftverk (spilt inn ifbm NVEs revidering av listeførte kulturminner).

Områder båndlagt etter kulturminneloven har SOSI-kode H730, og merkes med firkantet rutenett. Hensynssoner etter 11-8 har SOSI-kode H570 og skal ha skråstilt skravur i kartet.

Administrasjonens kommentar:

Nyere tids kulturminner i Siljan, jfr forslag over er lagt inn i kommuneplan som hensynssone.

Planfaglig veiledning

Omlegging av fylkesveg 32:

Det er behov for oppdaterte vurderinger av tidligere planlagt vegstrekning på fv. 32 ved Holtesletta i Siljan både på grunn av pågående revisjon av kommuneplanens arealdel og som innspill til strategi og

ny prosjektportefølje ved en mulig videreføring av Bypakke Grenland. En vurdering på et overordnet nivå av tiltak på fv.32 ved Holtesletta skal derfor gjøres som oppfølging av felles politiske vedtak om oppstart av forberedelser for videreføring av Bypakke Grenland (mars/april 2021). Et oppdatert kunnskapsgrunnlag for strekningen vil omfatte status, utfordringer, framtidsscenarier, mulige tiltak og vurdering av måloppnåelse og samfunnsnytte. Et oppdatert kunnskapsgrunnlag vil danne grunnlag for videre avklaringer om planprosess og eventuell prioritering av prosjektet som del av en ny bypakke. I planprogrammet er avklaringer om ny trasé for fv. 32 vektlagt, mens det er vanskelig å være mer konkret om framdriften for bystrategiprosessen enn skissert over. Fylkeskommunen vil derfor anbefale Siljan kommune å følge opp bystrategiarbeidet tett, og eventuelt vurdere å forskyve sluttarbeidet med arealdelen i lys av dette.

Administrasjonens kommentar:

Kommunen har tatt hensyn til fylkeskommunens anbefalinger om synkronisering av fremdriften med kommuneplanarbeidet med fremdriften i arbeidet med avklaringer av ny bypakke fase II. Dette har medført forsinkelser i fremdriften med arealplanarbeidet, og egne møter med avklaringer rundt mulighetene for omlegging av fv. 32 i hht tidligere vedtatte planer. Siljan kommune registrerer at fylkeskommunen ikke prioriterer denne veistrekningen i ny bypakke av ulike årsaker. Det er også avklart at alternativene for finansiering av prosjektet er lite aktuelle de nærmeste årene. Kommunen velger likevel ikke å oppheve gjeldende reguleringsplan, og planlegger heller ikke utbygginger i området som kan vanskeliggjøre en fremtidig veiomlegging.

Bolig:

I planprogrammet kap. 4.2 er det beskrevet behov for å se mer på nye arealer til konsentrert boligbebyggelse sentralt i kommunen. Som kunnskapsgrunnlag for dette temaet vil det være naturlig å supplere planprogrammet med å vise til prosjektet fortetningsstudie i Siljan, som KMD og Bystrategi Grenland har finansiert og som forventes gjennomført i løpet av 2021, med Siljan kommune som prosjektansvarlig.

Administrasjonens kommentar:

Fortetningsstudie for Siljan sentrum er lagt til grunn i planforslaget.

Generelt:

Kommunens forslag til metode for siling av innspill virker godt gjennomarbeidet (kap. 6). Fylkeskommunen ønsker å vektlegge at forskrift om konsekvensutredninger legger til grunn at alle private innspill om ny eller endret arealbruk skal vurderes, og at også innspill som blir silt vekk tidlig i prosessen bør dokumenteres tydelig til den politiske planprosessen.

Administrasjonens kommentar:

Dette er utført og satt opp i eget dokument som følger saksbehandlingen.

NVE, datert 26.05.2021

ROS-analyse:

NVE mener at planstrategien bør gi tydelige føringer for hvordan kommunen skal arbeide med den overordnede ROS-analysen i kommunen, slik at faren for flom og skred blir identifisert på overordnet nivå i kommunen.

Kommuneplanen er et sentralt redskap for å unngå og bygge seg inn i klima- og naturfareproblemer. Dette er et viktig tema i arbeidet med arealstrategien og utbyggingsmønster. NVE anbefaler at energibruk, naturfare, vassdragsmiljø og håndtering av overvann omtales i planprogrammet.

Administrasjonens kommentar:

Nye føringer fra NVE om hensynssoner som skal sikre mot flom, ras og skred er tatt inn i kommuneplan.

Vassdrag og elvemiljø:

I planprogrammet er det omtalt at dere ønsker å tilrettelegge en turvei langs elva fra sentrum og nordover mot Snurråsen. En fremtidig turvei langs elva vil berøre landbruksområder, våtmarksområder og kantsoner mot elva med rikt dyre- og fugleliv. I tillegg vil den være flomutsatt. NVE støtter kommunen i at det er behov for å gjøre grundig vurdering av virkningene for miljø og samfunn av en slik turvei.

NVE anbefaler at siste versjon av aktsomhetskart for flom legges til grunn for å fastsette hensynssone flom i kommuneplanens arealdel. Detaljeringsgraden er tilpasset kommuneplannivået og er egnet til bruk som et første vurderingsgrunnlag i KU og/eller ROS analyser tilknyttet kommuneplanen.

Administrasjonens kommentar:

Aktsomhetskart fra NVE er lagt til grunn for avsatte hensynssoner for fareområder.

Energiløsninger:

Det er også viktig at kommunen er pådriver for å legge til rette for alternative energiløsninger som over tid kan redusere energiforbruket og dermed energikostnadene. Kommunen har en viktig rolle i å se slike muligheter der de finnes i de ulike planprosessene.

Administrasjonens kommentar:

Siljan kommune har investert i solcelleanlegg på flere bygg der utnyttelsen av kraften lokalt er optimal. Det fremgår av plandokumentene at Siljan kommune fortsatt vil satse på tiltak for etablering av mer fornybar energi.

Statens vegvesen, datert 12.05.2021

Statens vegvesen nevner viktigheten av at arealutnyttelse og planlegging gjennomføres i tråd med nasjonale føringer. Dette betyr å planlegge for redusert behov for transport, og etablere gode løsninger for gående og syklende, samt kollektivtrafikk der folk ferdes. Videre er det viktig å legge til rette for og styrke klima- og miljøvennlige løsninger.

Når det gjelder klimaendringer nevner Statens vegvesen viktigheten for planlegging for håndtering av flom og overvannsproblematikk. Det er også viktig at det gjøres nødvendig risikovurdering ved planlegging og bygging av infrastruktur.

Administrasjonens kommentar:

Ambisjonene fra ATP Grenland er hensyntatt i planarbeidet ved at bolig- og næringsområder er vurdert i forhold til transportbehov, trafikksikkerhet og fremkommelighet for gående og syklende. Boligfelt er lagt slik at det er gangavstand til buss stopp. Det samme er næringsområder.

ROS analyse er utført.

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF), datert 18.05.2021

Ressursdatabasene til Norges geologiske undersøkelse (NGU) viser at det er registrert flere grus- og pukkressurser vurdert til lokal eller liten betydning i Siljan kommune.

Som de nasjonale forventningene legger vekt på, omfatter forvaltningen av mineralske ressurser ikke bare å avsette nye områder for råstoffutvinning. Det innebærer også å sikre tilgjengeligheten til gode mineralforekomster for fremtiden og kommende generasjoner. I dette ligger det at kommunen så langt det er mulig, bør unngå å båndlegge registrerte mineralressurser gjennom arealbruk som bygger ned forekomster, eller legge andre begrensninger for framtidig utnyttning av ressursene.

Kommuneplanens samfunnsdel:

DMF kan ikke se at kommunens mineralressurser er belyst i omtalen om kommuneplanens samfunnsdel. Når det gjelder klima og miljø, mener DMF at ikke-fornybare mineralressurser bør sikres og utnyttes i stedet for å bygges ned. Allerede påbegynte massetak og steinbrudd bør, hvis grunnlag for det, utvides for å utnytte ressursene til det fulle. Dette er å anse som mer bærekraftig enn å ha flere små. Kommunen kan ha tilgang på ressurser som er viktige for andre kommuner i regionen og kommunen kan ha behov for ressurser som ikke blir tatt ut i kommunen. Dette bør med i den totale vurderingen av kommunens ressursforvaltning.

Kommuneplanens arealdel:

NGUs grus- og pukkdatabase viser at det er registrert en rekke forekomster av grus- og pukk i kommunen. DMF anbefaler at NGUs kartdatabaser med oversikt over mineralske ressurser i kommunen legges til grunn for det videre planarbeidet.

DMF anbefaler at det gjøres en grundig vurdering av ressurs situasjonen og behovet for mineralske ressurser, herunder byggeråstoff til utbedring av veg, samt bygging og tilrettelegging av areal, i kommunen i det videre arbeidet med ny kommuneplan.

Utbygging og utvikling kan skape en del overskuddsmasser. Kommunen bør ha en plan som sikrer at massene brukes før det havner på permanente deponier.

Jf. Forskrift om konsekvensutredninger § 21 skal konsekvensutredningen identifisere mineralressurser som kan bli påvirket av planen og vesentlige virkninger for viktige mineralressurser skal vurderes. Mineralske ressurser bør utredes som eget tema når det foretas konsekvensvurderinger for nye arealformål.

Administrasjonens kommentar:

Kommuneplan viderefører kun ett område for råstoffutvinning i kommuneplan. Det er ikke planlagt nye. Ref kommentar fra DMF at registrerte grus- og pukkressurser i Siljan kun vurderes til å ha lokal og liten betydning.

Det tas sikte på å benytte overskuddsmasser fra grunnarbeid i det enkelte utbyggingsområde lokalt for å sikre massebalanse. Det har vært praksis i de utbyggingsprosjekter som har vært gjennomført de siste årene.

Ingen registrerte mineralressurser påvirkes av plan.

Riksantikvaren, datert 23.04.2021

Riksantikvaren gir innspill til de forvaltningsområdene direktoratet har ansvar for som kulturminnemyndighet. I dette tilfellet gjelder det Siljan middelalderkirke som er en langkirke i stein fra 1150. Siljan kirke er automatisk fredet etter lov om kulturminner av 9. juni 1978 (kml.) § 4, første ledd, pkt. a, jf. forskrift om fastsetting av myndighet etter kml. av 13. des. 2019, § 2 (2).

Den automatisk fredete kirken med gravplass fra middelalderen skal ha hensynssone d), SOSI-kode h730, båndlagt etter kulturminneloven. Riksantikvaren ber om at følgende bestemmelsen inngår i reguleringsplanen:

Siljan middelalderkirke og -gravplass er automatisk fredet. Det er ikke tillatt å iverksette tiltak som kan virke inn på den automatisk fredete kirken og gravplassen med mindre det foreligger dispensasjon fra kulturminneloven.

Alle tiltak innenfor kirkestedet skal vurderes av kulturmiljøforvaltningen opp mot bestemmelsene i kulturminneloven. Ved all planlegging av tiltak i kirkens omgivelser skal det tas hensyn til kirkens plassering og virkning i landskapet.

Riksantikvaren ber om at eventuelle konsekvenser for den automatisk fredete kirken med gravplass fra middelalderen utredes som del av planarbeidet.

Administrasjonens kommentar:

Det er lagt inn hensynssone som beskrevet og lagt inn bestemmelser som anvist.

Lede AS, datert 11.05.2021

Lede AS (Lede) har etter energiloven områdekonsesjon i Siljan kommune. Dette innebærer at de etablerer og drifter strømmettet i kommunen (høyspent og lavspent fordelingsnett). I tillegg har Lede anlegg som er etablert etter anleggskonsesjon innenfor kommunen.

Eksisterende høyspennings luftledning

Utgangspunktet er at slike kraftledninger ikke skal inntegnes som et arealformål i en plan, men bør innarbeides som *hensynssone (faresone)*. Vedlagte kart viser luftledningene med tilhørende byggeforbudsbelte, som er etablert i henhold til anleggskonsesjon.

For anlegg etablert etter anleggskonsesjon gjelder følgende

Planlagt ny bebyggelse, eller andre tiltak som kommer i konflikt med elektriske anlegg må tas hensyn til i det videre planarbeidet.

Forholdet til eksisterende frittliggende nettstasjoner

Det må tas hensyn til eksisterende nettstasjoner innenfor planområdet. For både nye og eksisterende nettstasjoner gjelder at disse må stå minst 5 meter fra bygning med brennbare overflater. Avstanden gjelder også til terrasser og lignende brennbare utstikk som er direkte knyttet til bygget.

Lede AS ser at det ofte dessverre ikke blir tatt hensyn til disse avstandskravene når nye bygninger planlegges og oppføres. Dette skaper problemer både for grunneiere og for nettselskapet. Det er derfor viktig å synliggjøre byggegrenser mot nettstasjoner i planbestemmelsene.

Følgende må spesifikt ivaretas i kommuneplanbestemmelsene:

- Nettstasjoner tillates oppført i forbindelse med strøm til stedbunden næring i LNFR-område samt i areal regulert til utbyggingsformål
- Nettstasjoner tillates oppført også utenfor regulerte byggegrenser og kommer i tillegg til tillatt utnyttelsesgrad.
- Nettstasjoner tillates oppført inntil 1 m fra eiendomsgrense og at det generelt er 5 m byggegrense rundt nettstasjoner.

Inntegning på plankart

Lede AS gjør oppmerksom på at spenningsnivået for ledningsanleggene ikke må påføres i planen, herunder plankartet. Kraftledninger skal på kart ha en enhetlig utforming, uavhengig av spenningsnivå og eventuelle fysiske forskjeller. Parallelle ledninger som går i samme trasé, skal tegnes som én ledning. Høyspenningsskabler under bakken tegnes ikke inn på kartet.

Arealer og eiendommer som brukes til, eller i fremtiden skal brukes til transformatorstasjoner evt. nettstasjoner avsettes i kommuneplanen til arealformål bebyggelse og anlegg, underformål «Andre typer bebyggelse og anlegg», energianlegg kode 1500, jf. vedlegg I til kart- og planforskriften.

Alternativ energiforsyning

Dersom det er aktuelt med alternativ energiforsyning til noen områder, f.eks. fjernbåren varme, ønsker vi at dette avklares så tidlig som mulig da dette påvirker behovet for elektrisk strøm.

Administrasjonens kommentar:

Kraftledninger er inntegnet som hensynssone (faresone) i plankartet arealdelen.

Det er ikke planlagt nye transformatorstasjoner eller nettstasjoner. Evt nye anlegg må tas i reguleringsplan når behovene blir avklart.

Det er ikke planlagt større anlegg for fjernvarme eller anlegg for annen energiforsyning.

Statnett, datert 27.04.2021

Felles for elektriske anlegg -inntegning i plankart

Anlegg bygget i medhold av anleggskonsesjoner i all hovedsak unntatt fra plan- og bygningslovens bestemmelser, og for slike anlegg kan det derfor ikke vedtas planbestemmelser eller vilkår som del av reguleringsplan for andre tema. Transmisjonsnettledninger skal derfor ikke inntegnes som et planformål i kommuneplan. Anleggene skal i stedet innarbeides i plankartet som hensynssone med SOSI-kode H740 (båndlegging etter energiloven) og tilhørende reguleringsbestemmelser (plan- og bygningsloven § 11-8 d) / § 12-6).

Statnett ber om at følgende reguleringsbestemmelse knyttes opp mot hensynssonen for transmisjonsnettanleggene:

Det er ikke tillatt med ny bebyggelse innenfor hensynssonen. Alt anleggsarbeid og alle tiltak i terrenget innenfor hensynssonen skal på forhånd avklares med ledningseier.

Hensynssonen bør være identisk med ledningsanleggets byggeforbudsbelte. Byggeforbudsbeltet tilhørende transmisjonsnettledningen 300 kV Rød – Tveiten er totalt 38 meter bredt, 19 meter målt horisontalt til hver side fra senter av ledningen. Byggeforbudsbeltet tilhørende transmisjonsnettledningen 420 kV Rød – Hasle er totalt 40 meter bredt, 20 meter målt horisontalt til hver side fra senter av ledningen.

Anleggsarbeid nært høyspentanlegg – 30 meters varslingsgrense

Det må ikke iverksettes tiltak som medfører forringelse av adkomst til Statnetts anlegg. Det må heller ikke gjøres inngripen i terrenget som medfører endring av overdekningen over jordkabler, skade på mastejording eller oppfylling av terrenget som medfører redusert høyde opp til luftledningsanlegg.

Arbeid nært spenningsnett anlegg, for eksempel sprengningsarbeid, anleggsarbeid og skogsarbeid, må skje på en måte som ikke gir fare for skade på personell eller Statnetts ledninger, maskiner og utstyr.

Det er en varslingsplikt for slikt arbeid dersom det skal foregå nærmere enn 30 meter målt horisontalt fra nærmeste strømførende line. Statnett skal da kontaktes seinest 6 uker før planlagt oppstart av arbeidet, slik at befaring kan gjennomføres og avtale om aktuelle sikkerhetstiltak kan inngås.

Statnett ber om at den publikasjonen "*Anleggsmaskiner og elektriske anlegg*" følger det videre planarbeidet da denne illustrerer grunnlaget for vårt HMS-arbeid ved ledninger og kabler som er spenningsnett.

Statnett ber om at ROS-analyse for planen/tiltaket gjennomføres med hensyn til transmisjonsnett som kritisk infrastruktur. Analysen må behandle både gjennomføring og ferdig bygget anlegg.

Administrasjonens kommentar:

Anvisninger om bestemmelse knyttet til hensynssone er fulgt opp.

ROS analyser er utarbeidet og tema er vurdert.

Skien kommune, datert 19.05.2021

Kommunen satser på å forsterke sentrum med nye arealer til konsentrert bolig bebyggelse og sentrumsnære turveger. Videre framholdes Heivannsområdet som viktig i sammenheng med bostedsattraktivitet og del av kjerneområdet for bymarka. Som nærmeste nabo og bruker av disse områdene er Skien kommune fornøyd med at betydningen av markatiltak vil være en del av utredningene og at det regionale perspektivet opprettholdes i tillegg til lokalperspektivet. Videre framheves arbeidet med omlegging av fv. 32. Omlegging av fylkesvegen vil være en viktig bidragsyter for å redusere behovet for lokal biltransport. I tillegg fungerer fv. 32 som en viktig beredskapsvei og adkomst vei mellom nordre deler av byområdet i Grenland og østlandsområdet.

Skien kommune imøtekommer gjerne Siljan med tett dialog.

Administrasjonens kommentar:

Samarbeidsmøter er avholdt.

Barnerepresentant i Siljan kommune, datert 14.05.2021

Barnerepresentanten skal være barn og unges talerør i den kommunale planprosessen, og se til at barn og unges interesser er ivaretatt bl.a når det gjelder barns leke- og oppholdsarealer som f.eks. lekeplasser, gang- og sykkelstier, trafiksikkerhet, grøntområder.

Det er bra at barnerepresentanten blir tatt med i prosessen allerede nå, og jeg ser frem til et videre samarbeid om kommuneplanen.

Administrasjonens kommentar:

Samarbeidsmøter med barnerepresentanten er avholdt.

Innspill fra privatperson Lars Vaagland, datert 25.03.2021

Av særlig betydning er folkesti og kulturhus i sentrum: Bortfall av grender og boligfelt som fellesarenaer har økt det sosiale tomrom over flere år. Derfor mye ensomhet og utenforskap - egentlig i alle aldersgrupper. De mest aktive velger arenaer utenfor bygda, denne lekkasjen får virkning for de lokale foreninger.

Det sosiale tomrommet gir et potensiale for at konkrete prosjekter får direkte effekt. En uformell, daglig møteplass er også avgjørende for nyskapning på næring og kultur.

I tillegg skal jo flere flytte hit. Steder uten felles møteplass vil falle mer og mer ut som bo-alternativ. Kommunens servicekontor bør også knyttes til en slik felles arena.

Administrasjonens kommentar:

Innspillene er tatt med og vurdert i planarbeidet.

Innspill fra privatperson Olaf Baasland, datert 11.05.2021

Fv.32

Det er svært viktig at vi nå presser på for å få ny parsell lagt bort fra Holtesletta. Trafikken her er sterkt økende, og det er lite trolig vi vil få en utvida, redusert fartsgrense her. Det er på høy tid at det presses på for omleggingen.

Nytt/ nye byggefelt

Gurholtåsen har lenge vært i søkelyset, men har ikke vært lett å få realisert. Dette har potensialet for et flott byggefelt, sentralt beliggende, solrikt sted, nærvann og renseanlegg, som vil klart styrke sentrum.

Mosletta er et annet flott område. Men grunnet for mange kulturminner, er det vanskelig å få realisert.

Administrasjonens kommentar:

Innspillene er tatt med og vurdert i planarbeidet.

